

INGEZONDEN

'DE SCHOOL VAN DE TOEKOMST IS GEEN SCHOOL'

AUTEUR
KLAAS MULDER

'Aan de Hogeschool Utrecht zijn alle lokalen goed voorzien van technologische snufjes', zegt hogeschooldocent en innovatie-adviseur Klaas Mulder. Zo kunnen colleges worden opgenomen en als weblecture worden teruggekeken. In dit artikel stelt Mulder de vraag centraal wat een schoolgebouw in dat opzicht nog waard is.

OVER DE AUTEUR
Klaas Mulder is Hogeschooldocent Leren en werken in de wijk en innovatie-adviseur bij Kijk op Kansen.

Maar er gaat veel veranderen in onderwijsland. Opdrachtgevers en financiers van scholenbouw moeten zich goed achter de oren krabben of nieuwe scholen wel de 25 tot 40 jaar meegaan die nodig zijn om de investering terug te verdienen. Alleen berekenen wat de kwantitatieve behoefte is (de leerlingenprognose), is onvoldoende. Natuurlijk is het van belang hoe groot het aandeel 16-jarigen in 2030 is, maar veel belangrijker is de vraag welke functie de school straks vervult in het leven van jonge mensen. Zullen bestuurders in de toekomst vasthouden aan een systeem waarin elk jong mens minimaal 12 jaar lang ruim 1.000 uur per jaar met 30 anderen in een klaslokaal moet doorbrengen? Of gaan we daar toch anders naar kijken als in West-Europa dezelfde overschotten aan hoger opgeleiden ontstaan als in Griekenland, Spanje en Portugal (de siëstalanden)? Blijven we het normaal vinden dat de overheid jongeren van 14 verbiedt om te gaan werken, terwijl het havo-diploma alleen wat oplevert als je daarna fors in de schulden steekt voor een vervolgopleiding zonder baangarantie?

Maar zelfs als we 'leren' even belangrijk blijven vinden, zullen we ons gaan afvragen of 'schools leren' wel de monopolypositie zal houden die het nu heeft.

Instructie, oefenen en ervaren

In 2012 is ICT nog onvoldoende doorontwikkeld om de fysieke school te vervangen. Feitelijk zijn we ook pas een kwart eeuw bezig met het gebruik van pc's. Maar nog eens 10 jaar innovatie zal ervoor zorgen dat het ouderwetse schot hagel dat één docent afvuurt op 30 nauwelijks gemotiveerde leerlingen effectief verdrongen wordt door gepersonaliseerd digitaal onderwijs, waarbij leerlingen precies op die punten worden uitgedaagd waar ze het meeste te leren hebben. Voor instructie, toetsing en verdieping is de pc veel geschikter dan de docent voor de klas.

Daarnaast wijzen pedagogen steeds vaker op het belang van de pedagogische *civil society*: een dagje stagelopen op de boerderij, werken voor een baas, meedraaien in de organisatie van een sporttoernooi. Waarom zou je een dure docent vragen om kinderen te laten oefenen met het ontwikkelen van sociale vaardigheden als je die ook kunt opdoen in het echte leven zelf?

Dit betekent niet dat er nooit meer een docent nodig is. Er zal een uitsortering komen van die dingen die je echt samen moet doen en zaken die je beter individueel kan oefenen. Een leraar zal geen tijd verspillen aan instructie of 'levensecht leren', maar wel beschikbaar zijn voor coaching. Het leren van de toekomst is het 'brede leren': een slimme mix van E-learning, coaching door vakkrachten en ontmoetings- en ervaringsleren buiten school.

Nieuwbouw of bestaande voorraad

Hamvraag is of je nog een school moet willen bouwen. Dat kan, maar niet voor schoolactiviteiten alleen. In Nieuwegein wordt momenteel een gebouw voor drie basisscholen gerealiseerd volgens het Tandem-model: elke school zoekt een vereniging of bewonersgroep die gratis in het gebouw mag als ze ook onbetaald kinderactiviteiten organiseren. Daarmee kan jaarlijks flink bespaard worden op de inzet van beheerders en vakkrachten. Voor gemeenten en schoolbesturen die nog moeten bouwen, kan dit een aantrekkelijke oplossing zijn: een iets duurder gebouw, maar structureel lagere personeelskosten.

Er is nog een ander alternatief: trek in een ouderwets kantoorgebouw. Veel kleine kamertjes voor groepsopdrachten, een paar kantoorruimtes voor de plenaire instructie en een parkeergarage waar een winterhard speelparadijs kan komen. Het is een hard gelag voor de bouwsector als vernieuwend onderwijs blijkt te passen in ogenschijnlijk verouderd vastgoed, maar wel zo fijn voor de belastingbetaler. En kinderen en jongeren zullen het heerlijk vinden om een paar dagen per week les te krijgen in een spannend gebouw. Want wereldwijd worden, dat doen ze in de wijk en op het web. ■

Waarom is er eigenlijk nog een presentieplicht voor studenten? Zij kunnen immers thuis 'college kijken'? En is het eigenlijk niet bijzonder dat diezelfde colleges volgend jaar zelfs *live* herhaald worden? Dat gebeurt nog wel.